

Het Veldje

natuurtuin-speelplek voor 0-99 jarigen

Maaïke Zwaan

Mag ik u meenemen naar de wijk Hazenkamp te Nijmegen in de jaren tachtig? Op Het Veldje, een stukje onbebouwd groen tussen de huizenblokken, spelen kinderen rondom tafels waaraan oudere mensen in alle rust zitten te praten onder het genot van een heerlijk maal. Het zonlicht valt door de monumentale bomen en levert een prachtig schaduwspeel op. Vlakbij wordt er een kampvuur voorbereid voor wanneer het natuurlijke licht van die vroege avond wegvalt. Op de achtergrond doemt het silhouet op van de kerk aan de (drukke) Groenestraat. Wie had gedacht dat deze in slechte staat verkerende kerk zou leiden tot een strijd van ruim tien jaar?

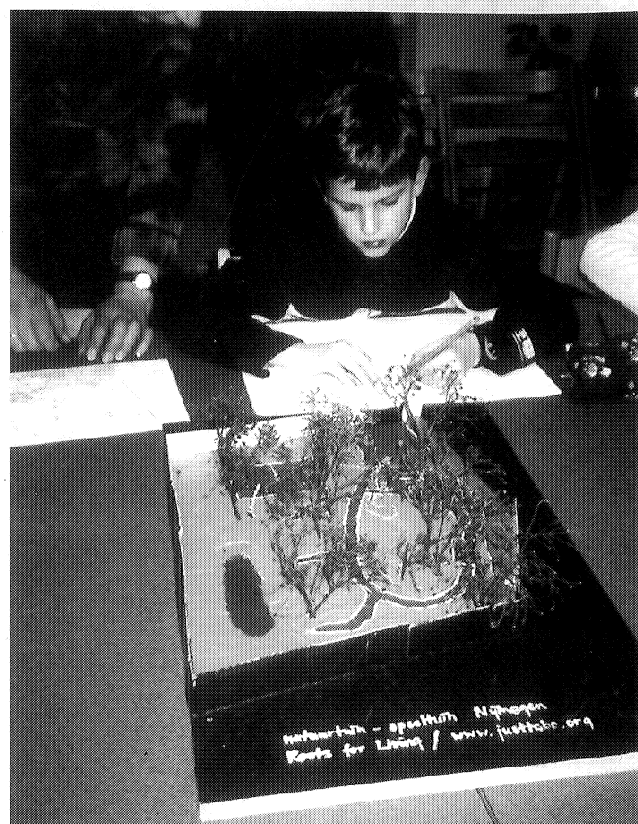
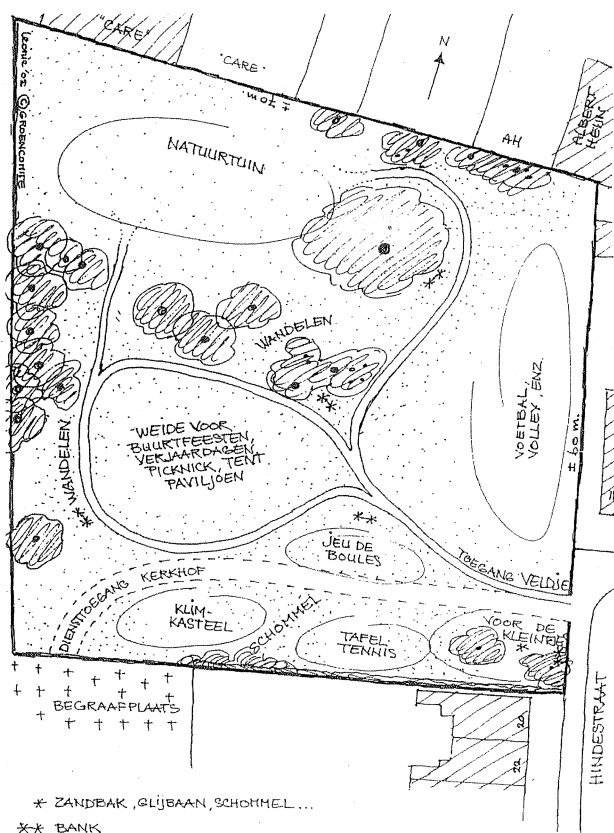
Aan het eind van de mooie jaren, in 1989, wil de Emmausparochie aan voldoende middelen komen om de Groenestraatkerk te restaureren. Hiertoe verkoopt zij, als eigenaresse van Het Veldje, een deel van het groengebied aan een projectontwikkelaar. Aan het bestemmingsplan uit 1980, waarin Het Veldje de bestemming 'speel- en groenvoorziening'

en 'actieve recreatie' keeg, gaat deze, inmiddels al te bekende, projectontwikkelaar volkomen voorbij. Er moet een nieuw winkelcentrum op deze plek verrijzen, met ingeplande uitbreiding voor de reeds gevestigde grutter die op de kleintjes let. Maar een winkelcentrum op die plaats zou nog meer verkeersdruk betekenen op de al veel te drukke, lawaaiige en gevaarlijke Groenestraat. En daarbij: wie zit er eigenlijk te wachten op een dergelijk groot winkelcentrum?

De buurtbewoners van Het Veldje doen er alles aan om op de hoogte te blijven van de onverwachte plannen van de projectontwikkelaar en de Gemeente Nijmegen, en werken hard om de betrokken partijen op andere gedachten te brengen. Als reactie op de ontwikkelingen en de bedreiging van het groengebied, verenigt een groep buurtbewoners zich in 1995 in het Buurt Comité Hazenkamp. Zij presenteert vijf alternatieve plannen voor Het Veldje, maar de gemeente reageert hier niet inhoudelijk op. De strijd gaat dus verder; want had de Gemeente Nijmegen in 1980 Het Veldje niet aan de bewoners beloofd? In 1998 dient het buurtcomité maar liefst 165 bezwaarschriften in tegen de plannen voor Het Veldje en de omgeving

van de Groenestraat en verzamelt ze twee jaar later met hetzelfde doel voor ogen driehonderd handtekeningen. Een nieuwsbrief met een oplage van 450 exemplaren wordt gemaakt en huis-aan-huis verspreid om de medebewoners op de hoogte te houden. Dat een strijd als deze niet alleen kennis van zaken vraagt, maar ook tijd, heel veel tijd, spreekt voor zich.

Halverwege 2001 komt er wat schot in de zaak wanneer studenten van de Katholieke Universiteit Nijmegen de resultaten presenteren van hun planologisch onderzoek omtrent het winkelcentrum-plan. De conclusies hiervan halen de gemeentelijke plannen volledig onderuit. Eindelijk bevestiging: er lijkt inderdaad sprake te zijn van grootheidswaan op te weinig vierkante meters! Echter, de Gemeente Nijmegen is nog niet helemaal van het resultaat overtuigd en laat het onderzoek een maand later door een erkend bureau voor een heleboel geld dunnetjes overdoen! De conclusies van dit bureau sluiten prachtig aan bij de al eerdere bevindingen van de Katholieke Universiteit en de gemeente kan niets anders doen, dan deze conclusies te onderschrijven. Na jaren van ageren door het buurtcomité om

precies dezelfde aangedragen redenen, gaat de gemeente eindelijk over tot het maken van nieuwe plannen voor Het Veldje.

Er schijnt een hoop mogelijk te zijn tussen 'het oude plan' en 'niks doen' en een tijdlang blijft het stil. Totdat in de zomer van 2002 de projectontwikkelaar met groot materieel en kennelijke instemming van de gemeente Het Veldje overvalt. Er sneuvelen bomen zonder kapvergunning, er wordt grond gestort zonder schoon-grond-verklaring en het doel, ingebruikname van een deel van Het Veldje als weg en parkeerterrein, lijkt in strijd met de bestemming. Er wordt druk getelefoneerd en geschreven, maar de Gemeente Nijmegen weigert wederom inhoudelijk te reageren.

Halverwege januari 2003 wordt er tijdens de vergadering van Raadscommissie Stadsontwikkeling door het buurtcomité ingesproken en ook door middel van spandoeken probeert zij de plannen te doen kantelen tot iets duurzams. Middels een betoog vergelijkt zij haar situatie met de 'vrijwillige' overdracht van het

woongebied van de Indiaanse Duwamish-stam aan de kolonisten. Chief Seattle sprak destijds de inmiddels beroemde woorden: "(...) Er is geen plaats om uit te rusten in de steden van de blanke man. Geen plaats waar je het opspringen van de knoppen kunt horen of het geruis van vliegende vogels. Het lawaai lijkt alleen maar bestemd om de oren pijn te doen." Het heeft succes: een maand later wordt er definitief over het bestemmingsplan van Het Veldje beslist. De Gelderlander schrijft op 25 februari 2003:

"Een plan voor een nieuw winkelcentrum aan de Groenestraat in Nijmegen kan in het zicht van de finish de prullenbak in. (...) De teneur van de kritiek was dat het plan is achterhaald door de tijd. Het plan voorziet in een grondige reconstructie van het winkelgebied rond de supermarkt van Albert Heijn en is het resultaat van ruim tien jaar sleutelen aan een aanvaardbare oplossing. (...) Met name vindt de wijk, bij monde van het Buurt Comité Hazenkamp, dat de nieuwbouw te massaal is en tot extra verkeers- en andere overlast leidt. (...) "

Eind juni van dat jaar zegt een wethouder de buurtbewoners van Het Veldje vanaf januari 2004 22.000 euro toe, voor het inrichten van een speel- en wandelplek! Met hernieuwde energie worden er na de zomervakantie van 2003 door een aantal bewoners plannen en ontwerpen gemaakt. Tegelijkertijd steken anderen hun handen uit de mouwen om klein onderhoud aan Het Veldje te plegen.

Op de zonnige zondagochtend van de eerste dag van februari dit jaar, komen er maar liefst 117 buurtbewoners naar de inspraakdag omtrent de gecreëerde plannen voor Het Veldje. De ontvangst is hartelijk en zeer uitnodigend en de sfeer heel gemoedelijk. Aan de kinderen wordt gevraagd een tekening te maken van het mooiste Veldje "... en teken Het Veldje zo dat jij er het allerfijnst kan spelen." De tekeningen worden ware kunstwerkjes en zeer serieus meegewogen in de eindplannen. Die middag worden de ontwerpplannen gepresenteerd in een overvolle ruimte. Weinig blijft onbesproken en de kritiek van de toeschouwende bewoners is opbouwend, opmerkingen

zijn zeer positief. Er kan overgegaan worden tot het uitwerken van de details. Na afloop van de presentatie klinkt er een warm en terecht applaus. Het ziet er naar uit dat het buurtcomité binnenkort zal worden omgezet in een vereniging. Eindelijk wordt er een officieel woord gegeven aan dat wat de bewoners van Hazenkamp al jaren doen: zich verenigen.

Welk beeld biedt de aankomende zomer Het Veldje in de wijk Hazenkamp te Nijmegen? Een groen veldje met wandelpaden en speelplekken! De jonge kinderen vermaken zich met waterplassen, een zandbak en een glijbaan; de oudere kunt u terugvinden in de boom-schommel, de zelfgebouwde hutten of spelend rondom de tafeltennistafel in de boomgaard. De metalen omheining zal begroeid zijn en de tafels met daarop wederom een heerlijk maal zullen beschut staan in het hoge gras van het gemeenschappelijke schoon: Het Veldje.

Maaïke Zwaan

Sinds januari 2004 wonen en werken Maaïke Zwaan en haar partner Robert Roelink vanuit hun 'mobiele studio'. Binnen hun gezamenlijke project 'just to be', dat ondermeer bestaat uit de internetpagina www.justtobe.org en het gelijknamige tijdschrift, gaat het kunstenaars/ontwerpersduo het moderne nomadische leven aan. Zij gaan het aan vanuit hun eigen belangstelling voor de inhoud, de basis. Uit eigen interesse gaan zij op zoek naar de wereld van morgen, die volgens hun juist meer zal draaien om de oplossingen die bij de basis zelf liggen; bij de primaire levensbehoeften: voedsel, onderdak en warmte. Onder het initiatief www.justtobe.org richten ze zich op de directe omgeving waar het duo zich op dat moment met hun mobiele woon/werk-studio bevindt.

Met de zachte G

Herkomst geen garantie

Herpen staat bekend als bouwvakkersdorp en dat komt door de lichte grondsoort. Vroeger keuterden de Herpenaren op hun rogge-erpel-spurrie-geitemelk-koeieromme zandbedrijfkes en door de overschot aan tijd en armoe en aantal kiendjes moesten ze gaan bijklussen op de kleibedrijven van Maaskant en Betuwe. Maar ook als bouw hulp, tot in Rotterdam toe. Omdat hier ook de vogels meer nestbouwervaring en -kunde hebben dan elders - hetgeen voor de hand ligt -, viel het op dat een koppelke eksters achter ons in den hof van de schilder helemaal verkeerd bezig was. Ervaren eksters bouwen elk jaar een sterk nieuw nest geheel volgens de regelen der kunst, vlak in de buurt van het nest van vlee-jaar en dikwijls zelfs op het vorige nest als de gastboom voldoende stevigte heeft en er nog bouwruimte over is.

De schildershof-eksters waren nog maar leerlingen, dilettanten, wellicht al wel vroegrijp, maar daarmee hadde dan ook alles gehad, dat konde zo zien. Ze begonnen veels te hoog, rond een veels te dun stammeke in enen berk, een veels te zwakke boomsoort voor zo'n zwaar bouwwerk als enen eksternest. Op de bouwplaats zaten veels te weinig zijtakken zodat er nogal veel ophoogmateriaal nodig was. Ze werkten hard en haastig, maar zonder nadenken. Ze raapten geen dor tweedehands materiaal van de grond. Het moet gezegd dat ze keurig vers bouw materiaal uit de naburige bomen draaiden en hakten, allemaal berken en het bouwrijds daarvan is eigenlijk te licht en te onstevig voor buitenbouw.

Ze hielden geen rekening met de invloed van de wind die de gehele bouw tijd krachtig waaide en de berkenkruin deed overbuigen. Daardoor was de bouwspil niet meer vertikaal en raakte dan ook teveel in de buitenkant van het in aanbouw zijnde nest. Toen de wind eens een dag wegbleef, bleek de toegang niet goed te zitten en die gingen ze afdekken met een wrochtse van verse takken van robinia en klimroos.

In de stormnacht die volgde waaide de hele nieuwbouw uit de robinia. Vanaf mijn dageraadse hometrainer zag ik het jonge stel maar even verbaasd en ontredderd zijn. Ze begonnen vrijwel onmiddellijk opnieuw te bouwen en wachtten niet tot de storm wat zou afnemen. De legdrang zal hen wel gedwongen hebben om voort te maken. Daarom werd ook nu niet overlegd en maakten ze dezelfde fouten nog eens.

Op precies dezelfde plaats in de gastboom kwam weer zo'n zwaar berketakkenest, ook schuins aan dezelfde twijg, want het bleef maar waaïen.

Op ene zondagmorgen was ook dit tweede nest door de wind gevat en naar beneden gesmeten. We vonden in de buurt ervan een paar gave ekster-eikes. Door de storm uit het nest gezwiept, of uit legnood maar alvast op de grond gelegd om ze later naar boven te dragen? Maar hoe dan? Dat had ik wel eens willen zien.

Willem Iven

